

Dr. Szigeti Éva*

AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ÉS AZ OHIM EGYES DÖNTÉSEINEK ELEMZÉSE ÉS AZOK HATÁSA A HAZAI VÉDJEGYJOGI GYAKORLATRA

I. RÉSZ

Az előadás két fő témacsoportot ölelt fel, az első részben a Közösségi Védcjegyrendelet azon rendelkezései kerültek elemzésre, amelyek a Közösségi Védcjegyrendelet 7. §-ában találhatóak, azaz azok a jogesetek kerültek ismertetésre, amelyekben a döntés a 7. § alapján történt.

7. § FELTÉTLEN KIZÁRÓ OKOK

- (1) A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha
- a) nem felel meg a 4. cikkben meghatározott követelményeknek;
 - b) nem alkalmas a megkülönböztetésre;
 - c) kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak;
 - d) kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve a tisztességes üzleti gyakorlatban állandóan és szokásosan alkalmaznak;
 - e) kizárólag olyan formából áll, amely
 - i) az áru jellegéből következik; vagy
 - ii) a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges; vagy
 - iii) az áru értékének a lényegét hordozza;
 - f) a közrendbe vagy a közérkölcsebe ütközik;
 - g) az áru, illetve a szolgáltatás fajtája, minősége, földrajzi származása vagy egyéb tulajdonsága tekintetében alkalmas a fogyasztók megtévesztésére.
- (2) Az (1) bekezdést akkor is alkalmazni kell, ha a kizáró ok csak a Közösség egy részében áll fenn.
- (3) Az (1) bekezdés b), c) és d) albekezdése alapján a megjelölés nincs kizárva a védjegyoltalomból, ha az árujegyzékben szereplő áruk, illetve szolgáltatások tekintetében használata révén megszerezte a megkülönböztető képességet.

* DANUBIA Szabadalmi és Védjegy Iroda Kft.

Az alábbi jogesetekben az OHIM döntése ellen a bejelentő fellebbezése alapján az Első-fokú Bíróság döntött. Külön kiemeltük azokat a döntéseket, ahol a védjegyhasználatl a megkülönböztetőképesség megszerezhető, azaz a védjegybejelentés a 7. cikk. 1) bek. b), c) és d) pontja alapján került elutasításra, illetve megadásra.

EURÓPAI BÍRÓSÁGI HATÁROZATOK

(Abszolút lajstromozást gátló ok, 7. §)

Védjegy	Áruk/Szolgáltatások	Döntés
Palackforma (Contrex)	32	7(1)(b) Megadva
Palackforma (No.1162395)	3, 20	7(1)(b) Megadva
Palackforma (No. 2193753)	32	7(1)(b) Elutasítva
Barna szivarforma (No. 156589)	30	7(1)(b) Elutasítva
Sajtcsomagolás (No. 2631745)	29	7(1)(b) Elutasítva
Fehérítő tabletta (Henkel)	3	7(1)(b)(e) Elutasítva
Mosogatószer-tabletta (Procter & Gamble)	3	7(1)(b) Elutasítva
Üvegfelszín-díszítés (No. 811281)	11, 19, 21	7(1)(b) Elutasítva
Aranyrúd (No. 140889)	30	7(1)(b) Elutasítva
Zöld/szürke színek (No. 459149)	7	7(1)(b) Elutasítva
Lime a sörösüveg nyakában (No. 1000165)	32	7(1)(b) Elutasítva
Narancsszín (No. 773630)	7, 11, 31, 42	7(1)(b) Elutasítva
Narancs/szürke színek (No. 338197)	7	7(1)(b) Elutasítva
Tojásalakú tabletta (No. 1418250)	3	7(1)(b) Elutasítva
Játékkártya (No. 89565, 89961, 90019)	16	7(1)(b)(c) Elutasítva
Zacskós ital (No. 573048)	32, 33	7(1)(b) Elutasítva
Érett eper illata (No. 1122118)	3, 16, 18, 25	7(1)(a) Elutasítva
Szappan (3D) (No. 230680)	3	7(1)(b)(e) Elutasítva
Cukorkaforma (Werther's Original)	30	7(1)(b) 7(3) Elutasítva
Cukorkacsomagolás (No. 784454)	30	7(1)(b) Elutasítva
Zseblámpaforma (Maglite)	9, 11	7(1)(b) 7(3) Elutasítva
Bestparner	36, 38, 42	7(1)(b) Elutasítva
BioID (jellegzetes)	9, 38, 42	7(1)(b) Elutasítva
Bioknowledge	9, 16, 42	7(1)(c) Elutasítva
BSS	5	7(1)(d) Elutasítva
Carcard	9, 36, 37, 38, 39, 42	7(1)(b)(c) Elutasítva
Cargo Partner	36, 39	7(1)(b) Elutasítva
Celltech	5, 10, 42	7(1)(b)(c) Megadva
Cine Action	9, 16, 38, 41, 42	7(1)(b)(c) Elutasítva
Cine Comedy	9, 16, 38, 41, 42	7(1)(b)(c) Elutasítva
Cloppenburg	35	7(1)(c) Megadva
Companyline	36	7(1)(b)(c) Elutasítva
Das Prinzip Der Bequemlichkeit	8, 12, 20	7(1)(b)(c) Megadva
DigiFilm	9, 16, 42	7(1)(b)(c) Elutasítva

<i>Védjegy</i>	<i>Áruk/Szolgáltatások</i>	<i>Döntés</i>
Digi Film Maker	9, 16, 42	7(1)(b)(c) Elutasítva
Easybank	36	7(1)(b)(c) Megadva
ECA/EU ábrás	9, 41, 42	7(1)(h) Elutasítva
Electronica	16, 35, 41	7(1)(b)(c) Elutasítva
Ellos	24, 25, 35	7(1)(b)(c) Elutasítva
Eorocool	39, 42	7(1)(b) Megadva
Eurohealth	36	7(1)(b)(c) Elutasítva
Europremium	16, 20, 35, 39	7(1)(c) Megadva
Giroform	16	7(1)(b)(c) Elutasítva
Intertops ábrás	42	7(1)(f) Elutasítva
Investorworld	36	7(1)(f) Elutasítva
Kit Pro	12	7(1)(b)(c) Elutasítva
Limo	9, 10, 11	7(1)(b) Elutasítva
Lite	5, 29, 30, 32, 33, 42	7(1)(c) Elutasítva
Live Richly	36	7(1)(b) Elutasítva
Looks like grass... Feels like grass... Plays like grass	27, 37	7(1)(b) Elutasítva
Mehr für Ihr Geld (More for Your Money)	3, 29, 30, 35	7(1)(b)(c) Elutasítva
Munich Financial Services	36	7(1)(c) Elutasítva
New Born Baby	28	7(1)(b)(c) Megadva
Nurseryroom	16, 18, 21, 25, 28	7(1)(c) Elutasítva
Oldenburger	29, 30, 32	7(1)(c) Elutasítva
Options	36	7(1)(b)(c) 7(3) Elutasítva
Paperlab	9	7(1)(c) Elutasítva
Quick jellegzetes	29, 30, 31	7(1)(c) Elutasítva
QuickGrip	8	7(1)(c) Elutasítva
Real People, Real Solutins	35, 37, 42	7(1)(b) Elutasítva
Robotunits	6, 7, 9	7(1)(c) Elutasítva
Rock Bass	9, 15, 18	7(1)(c) Elutasítva
SAT.2	38, 41, 420	7(1)(b) Megadva
SnMIX	6	7(1)(b)(c) Elutasítva
Streamserve	9, 16	7(1)(b)(c) Elutasítva
Super Kit Pro	12	7(1)(b) Elutasítva
TDI	12, 37	7(1)(b)(c) Elutasítva
Tele Aid	9, 12, 37, 38, 39, 42	7(1)(b)(c) Elutasítva
Telepharmacy Solutions	9, 10, 38, 42	7(1)(c) Elutasítva
Truckcard	9, 36, 37, 38, 39, 42	7(1)(b)(c) Elutasítva
Trustedlink	9, 35, 38, 41, 42	7(1)(b) Elutasítva
Ultraplus	21	7(1)(b) Megadva
Universalkommunicatinsverzeichnis	9, 16, 41, 42	7(1)(b)(c) Elutasítva
Universaltelefonbuch	9, 16, 41, 42	7(1)(b)(c) Elutasítva
Vitalite	5, 29, 32,	7(1)(b)(c) Elutasítva

A következőkben röviden néhány jogesetet ismertetünk.

„Az érett eper illata”

Az Eden francia cég 1122128 lajstromszámon „érett eper illata” ábrás védjegyet jelentett be a 3., 16., 18. és 25. áruosztályok tekintetében.

2005. október 27-én az Elsőfokú Bíróság elutasította az „érett eper illata” védjegybejelentést, döntésében a közösségi védjegyrendelet 4. cikkére hivatkozott, azaz arra, hogy „az érett eper illata” védjegybejelentés nem felel meg a Közösségi Védjegyrendelet 4. §-ában foglalt kritériumoknak, azaz „közösségi védjegyoltalom tárgya lehet minden grafikailag ábrázolható megjelölés, így különösen szó – beleértve a személyneveket –, ábra, kép, alakzat, betű, szám, az áru vagy a csomagolás formája, ha a megjelölés alkalmas arra, hogy valamely vállalkozás áruit vagy szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól”, és tekintettel arra, hogy az „érett eper illata” grafikailag nem ábrázolható, ezért nem alkalmas védjegyként történő lajstromozásra. A védjegybejelentő az eljárás során hivatkozott arra, hogy időközben lajstromozták, a „frissen vágott fű illatát” teniszlabdákra. Ennek ellenére az Elsőfokú Bíróság „az érett eper illata” védjegybejelentést elutasította (T305/04).

A védjegyhasználatból való megkülönböztetőképesség megszerzésével kapcsolatban a számos közösségi, valamint magyarországi védjegybejelentéssel kapcsolatos jogeset közül következik néhány az alábbiakban.

Cukorkaforma, cukorkacsomagolás

Az August Storck „cukorkacsomagolás” és „cukorkaforma” háromdimenziós védjegybejelentéseivel kapcsolatban a közösségi védjegyek bejelentője az OHIM döntései ellen az Elsőfokú Bíróság előtt azzal érvelt, hogy mind a „cukorkacsomagolás”, mind a „cukorkaforma” védjegybejelentésekkel kapcsolatban a kiterjedt védjegyhasználat révén a védjegybejelentések megszerezték a megkülönböztetőképességet. A védjegybejelentő a megkülönböztetőképesség megszerzése céljából számos bizonyítékot nyújtott be, többek között az édességiparban való piaci részesedését igazolta, közvélemény-kutatási adatokat szolgáltatott. Szakmai kamarák igazolásával próbálta a védjegyhasználatot igazolni. Az Elsőfokú Bíróság ennek ellenére fenntartotta az OHIM elutasító határozatait, és azzal indokolta elutasító döntéseit, hogy a bejelentő nem igazolta olyan nagy mértékben a védjegyhasználatot egyik védjegybejelentésnél sem, ami alkalmas lett volna a megkülönböztetőképesség megszerzésére (T402/02 és T-396/02).

LEGO kockák

A Belső Piaci Harmonizációs Hivatal Fellebbviteli Tanácsa 2006. június 10-én elutasította a Lego cég fellebbezését, amelyet a „LEGO kockák” (Lego felirat nélkül) védjegy törlése ellen nyújtott be.

A Lego cég 1996-ban közösségi védjegyet jelentett be a LEGO kockákra, azután, hogy a LEGO kockákra megadott szabadalmi oltalom lejárt. A LEGO kockákat 1999-ben lajstromozták azon a jogalapon, hogy a kockák megszerezték a megkülönböztetőképességet védjegyhasználat révén a közösségi védjegyrendelet 7. § (3) alapján. Azon a jogalapon, hogy a Lego cég megpróbálta „meghosszabbítani” a kockákra kapott szabadalmi oltalmat, és így jogtalanul szerzett további monopololtalmat a kockákra, a Mega Brand kanadai cég törlési eljárást indított, többek között a 7. § (1) *e* és *ii*) alapján azaz azon az alapon, hogy a kockák nem részesülhetnek védjegyoltalomban „mert kizárólag olyan formákból áll, amelyek a célzott műszaki hatás eléréséhez szükségesek”. A Belső Piaci Harmonizációs Hivatal ezek után törölte a kockákra megadott közösségi védjegyet. Természetesen a Lego cég fellebbezett. 2006. júliusában a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal Fellebbezési Tanácsa (Grand Board of Appeal) hatályában fenntartotta a törlési osztály döntését; indokolásában hivatkozott az Európai Bíróság *Philips vs. Remington*-döntésére, amelyet a híres „háromfejű borotva” háromdimenziós védjegy törlése ügyében hozott.

A Fellebbezési Tanács indokolásában kifejtette, hogy a lejárt szabadalmi oltalom nem hosszabbítható meg védjegyoltalommal. Bár a korábban fennállt szabadalmi oltalom nem lehet a védjegyoltalom korlátja, de a védjegyoltalom megadásánál figyelembe kellett venni, hogy a LEGO kockák formailag kizárólag a termék műszaki hatását szolgálták. Indokolásában továbbá részletesen kifejtette, hogy a Közöségi Védjegyrendelet 7. § (3) bekezdése alapján a védjegyhasználatból való megkülönböztetőképesség jogszabályi rendelkezést irrelevánsnak kell tekinteni, ha egyidejűleg a közösségi védjegyrendelet 7. § (1) *e* *ii*) pontjait is kell alkalmazni. A Fellebbezési Tanács lényegében az Európai Bíróság *Philips vs. Remington*-ítéletét vette alapul amikor elutasította a Lego cég fellebbezését a LEGO kocka törlése ellen, vagyis a használatból történő megkülönböztetőképesség nem tekinthető a fantázia szüleményének, sem dekorációs jellegűnek.

(Ez a döntés még nem jogerős, de azért fontos megemlíteni, mert a szerző tudomása szerint a Magyar Szabadalmi Hivatal is törölte a LEGO kockákat a védjegy-lajstromból azon indoklással, hogy nincs megkülönböztetőképessége. Az eljárás folyamatban van a Fővárosi Bíróság előtt.)

A Fellebbezési Tanács fenti döntésével úgy tűnik, hogy mintegy 10 éve tartó „háború” fejeződött be a dániai Lego és a kanadai Mega Brand cég között, de a szakmai irodalom tájékoztatása szerint a Lego cég további fellebbezést nyújtott be az Európai Bírósághoz.

„Have a break ... Have a Kit-Kat”

A Fellebbezési Tanács (England & Wales, Egyesült Királyság) az Európai Bírósághoz fordult előzetes döntéshozatali eljárásban, és azt a kérdést terjesztette elő, hogy egy védjegy az irányelv 3. § (1) bekezdésben foglalt megkülönböztetőképeséget megszerezheti-e annak következtében, hogy ezen védjegyet egy lajstromozott védjegy részeként vagy azzal kombinálva használták. A jogvita a Mars UK és a Nestlé SA között merült fel a „Have a break ... Have a Kit-Kat” védjegy ellen benyújtott felszólalással kapcsolatban.

A Nestlé és az ír kormány úgy vélte, hogy az irányelv 3. § (3) bekezdés értelmében egy védjegy akár más védjegy részeként, akár azzal kombinálva történő használata révén megszerezheti a megkülönböztetőképeséget.

A Mars UK és az Egyesült Királyság kormánya, valamint az Európai Bizottság úgy ítélte meg, hogy egy védjegy nem szerezhet megkülönböztetőképeséget, amennyiben azt kizárólag egy összetett védjegy részeként használták. A Mars UK és az Európai Bizottság elismerte ugyanakkor, hogy egy másik védjeggyel történt használat révén egy védjegy szerezhet megkülönböztetőképeséget. Az Egyesült Királyság kormánya kijelentette, hogy egy védjegy alkotóelemként történő használata révén is lehet megkülönböztetőképeséget szerezni. E tekintetben figyelembe kell venni azt, hogy az irányelv 2. §-a értelmében egy védjegy akkor rendelkezik megkülönböztetőképeséggel, ha alkalmas arra, hogy valamely vállalkozás áru-ít vagy szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozás áruitól vagy szolgáltatásaitól.

A fenti szempontokat figyelembe véve az Európai Bíróság az alábbi módon határozott.

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv 3. § (3) bekezdésében foglalt megkülönböztetőképeséget egy védjegy megszerezheti annak következtében, hogy e védjegyet egy lajstromozott védjegy részeként vagy azzal kombinálva használták (C-353/03).

Az alábbi két jogvita ügyben a Fővárosi Bíróság, illetőleg a Fővárosi Ítéletábla döntött.

A SNACK AND SHOP-jogeset

A védjegybejelentő 2003. január 24-én a SNACK AND SHOP jellegzetes betűs, színes ábrás védjegy lajstromozását kérte a 35., 37. és 43. osztályba tartozó szolgáltatásokra, különösen a vendéglátásra vonatkozóan, valamint a töltőállomásokon lévő, sokféle áruval ellátott kiskereskedelmi bolti szolgáltatásokra, beleértve a fogyasztásra kész, friss élelmiszertermékek és italok elvitelre történő árusítását.

A Magyar Szabadalmi Hivatal a védjegybejelentést az 1997. évi XI. törvény (Vt.) 2. §-a (2) bekezdésének *a*) pontja alapján elutasította, döntését azzal indokolta, hogy a lajstromoztatni kért megjelölés kizárólag olyan elemekből áll, amelyek a szolgáltatás fajtáját jelölik: a „gyors étkezésre” és „vásárlásra” utalnak.

A bejelentő nyilatkozatában állította, hogy a megjelölés 1990 óta tartó folyamatos használata révén megszerezte a megkülönböztetőképességet, így a Vt. 2. §-ának (2) bekezdése *a*) pontja értelmében nincs kizárva a védjegyoltalomból. Ennek bizonyítékaul csatolta az országban fellelhető és a tárgyi megjelöléssel ellátott töltőkutak listáját, továbbá néhány ilyen töltőkútról és totemoszlopról készült fényképfelvételt, valamint egy újabb állomás homlokzattervét.

Ezt követően a Magyar Szabadalmi Hivatal a Vt. 2. §-a (2) bekezdésének *a*) pontja alapján a védjegybejelentést elutasította. Fenntartotta álláspontját, hogy a megjelölés kizárólag a gyors étkezés és vásárlás lehetőségét jelzi, így nem alkalmas a szóban forgó szolgáltatások megkülönböztetésre. Ilyen alapon a fogyasztók is a szolgáltatás fajtájára gondolnak, s nem a védjegybejelentőre. Ezt bizonyították a csatolt fényképfelvételek is, amelyeken a tárgyi megjelölés mellett minden esetben látható az „ESSO” felirat, amely a megkülönböztetés tényleges eszköze szemben a szolgáltatást leíró szóösszetétellel. A Magyar Szabadalmi Hivatal szerint önmagában az a tény, hogy a cég egy általánosan használt szóösszetételt hosszabb időn keresztül használ, nem elegendő ahhoz, hogy a fogyasztók tudatában a cég védjegyeként rögzüljön.

A védjegybejelentő a fenti határozat megváltoztatásával a megjelölés védjegykénti lajstromozásának elrendelését kérte a Fővárosi Bíróságtól.

Továbbra is azzal érvelt, hogy a 14 éve tartó folyamatos használat a megkülönböztetőképesség megszerzését eredményezte, a megjelölést a fogyasztók egyértelműen a kérelmezővel azonosítják. Érvelése szerint az „ESSO” szó csak erősíti a fogyasztók tudatában a kérelmező által fogalmazott üzemanyagok és a megjelölés kapcsolatát. Nem tekinthető „fajtamegnevezésnek” sem, mert a „gyors falat és üzlet” szó szerinti fordítása az árujegyzékben szereplő kiskereskedelmi, vendéglátó-ipari, de különösen autósosó szolgáltatások tekintetében nem meríti ki a leíró jelleget.

A megváltoztatási kérelmet a Fővárosi Bíróság elutasította, és indoklásában kifejtette, hogy a Vt. 2. §-a (2) bekezdésének *a*) pontja alapján ki van zárva a védjegyoltalomból a megjelölés, ha nem alkalmas a megkülönböztetésre, különösen, ha kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak, vagy pedig amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve az üzleti kapcsolatokban állandóan és szokásosan alkalmaznak.

A Magyar Szabadalmi Hivatal helytállóan állapította meg, hogy a tárgyi megjelölés – amelynek írásmódja alig tér el a szokásostól – a vendéglátóiparban és a kereskedelemben jellemző gyors kiszolgálás (fogyasztás) és vásárlás lehetőségét írja le, így e körben nem rendelkezik megkülönböztetőképességgel. Hasonlóképpen leíró jellegű a kifejezés az autósosó szolgáltatások tekintetében, s e körben értékelendő az is, hogy a töltőkutakra jellemzően ez a szolgáltatás az étkezést, vásárlást biztosító szolgáltatásokkal együtt – egymáshoz kapcsolható egységekben – jelenik meg. A Fővárosi Bíróság indoklásában olvasható továbbá, hogy helyesen állapította meg a Magyar Szabadalmi Hivatal azt is, hogy a csatolt bizonyítékok

nem igazolták, hogy a lajstromozni kért szóelem a megkülönböztetőképességet megszerezte volna. Ezekből ugyanis az derül ki, hogy a kérelmező a megjelölést minden esetben az „ESSO” szóval használta, feltehetően azért, mert maga sem gondolta, hogy az általa nyújtott szolgáltatás jellegére utaló szóösszetétel önmagában elégséges lehet ahhoz, hogy arról őt a fogyasztók felismerjék. Szolgáltatásai azonosítását ilyen formán az „ESSO” elem biztosította, vagyis a fogyasztókban legfeljebb az „ESSO SNACK AND SHOP” válhatott a kérelmező azonosítójává, de semmiképpen sem a lajstromozni kért megjelölés önmagában (3.Pk.63-3.006/2004/3.).

E sorok szerzője úgy véli, a Fővárosi Bíróságnak a SNACK AND SHOP védjegybejelentés tárgyában hozott döntése ellentétes az Európai Bíróság *Have a break... Have a Kit-Kat*-döntésével.

A RAPIDE-védjegybejelentés

A védjegybejelentő az 5. áruosztályba sorolt „gyógyszerészeti készítmények és anyagok, főként fájdalomcsillapító és lázcsillapító szerek vonatkozásában kérte a RAPIDE védjegy bejelentését. A Magyar Szabadalmi Hivatal a védjegybejelentést elutasította azzal az indoklással, hogy az nem részesülhet védjegyoltalomban az 5. áruosztályon belüli „Gyógyszerészeti készítmények és anyagok, főként fájdalomcsillapító és lázcsillapító szerek” tekintetében, mivel nem rendelkezik a védjegyoltalomhoz szükséges megkülönböztetőképességgel.

A Magyar Szabadalmi Hivatal az 1997. évi XI. törvény (Vt.) 2. § (2) bekezdésének *a*) pontjában írt lajstromozást kizáró ok tekintetében kifejtette, hogy a „rapide” szó magyarul gyorsat jelent, és ezzel az átlagfogyasztó is tisztában van, mert az szinonimaként beépült a köznyelvbe. Láz- és fájdalomcsillapító gyógyszereknél a „gyors” kifejezés a termékek hatásának időtartamára utalva azt kívánja kifejezni, hogy a gyógyszerek rövid idő alatt elérik a kívánt hatást, így a termék egyik jellemzője fejeződik ki a megjelölésben, amelynek a lajstromozását ez okból meg kell tagadni.

A bejelentő a Magyar Szabadalmi Hivatal döntése ellen megváltoztatási kérelmet nyújtott be a Fővárosi Bírósághoz. Megváltoztatási kérelmében arra hivatkozott, hogy a RAPIDE megjelölés kiterjedt hazai védjegyhasználatlal megszerezte a megkülönböztetőképességet, és kérte a Fővárosi Bíróságot, hogy rendelje el a RAPIDE megjelölés védjegyként való lajstromozását.

A Vt. 2. §-ának (3) bekezdésére történt védjegybejelentői érvelést, miszerint a használatlal megszerezte a megkülönböztetőképességet nem fogadta el az elsőfokú bíróság, és ebben a kérdésben is a hivatallal értett egyet. Rámutatott arra, hogy a bejelentő a PANADOL RAPIDE szóösszetétel használatát igazolta, amely alapján a „rapide” szó elterjedtségére, közismertté válására vonatkozóan nem lehetett következtetést levonni.

Az elsőfokú végzés ellen a védjegybejelentő fellebbezett, annak megváltoztatását és a védjegy lajstromozását kérte. A védjegybejelentő véleménye szerint a megkülönböztetés hiánya

nem volt megállapítható. Vitathatatlan, hogy a „rapide” szó gyorsat jelent, de nincs arra adat, hogy ezt a szót az üzleti életben a gyógyszerek vonatkozásában általánosan használnák az 5. áruosztályba tartozó árukra, és ennél fogva leírónak minősülne, az átlagos magyar fogyasztó a „rapide” szó kapcsán nem gyógyszerekre asszociál.

A védjegybejelentő rámutatott arra, hogy a hivatalnak az az indokolása, miszerint a védjegybejelentést azért kell elutasítani, mert a megjelölés a betegség tüneteinek a megszüntetési idejére, sebességére utal, ellentétes a Vt. 2. § (2) bekezdés *a*) pontjában írtakkal, mert a jogszabály nem tartalmazza az utalás fogalmát.

A védjegybejelentő hivatkozott továbbá az Európai Bíróságnak a BRAVO védjegy ügyében hozott határozatára és a védjegyjogi irányelvre, amelyek szerint csak olyan megjelölések vannak kizárva az oltalomból, amelyek kizárólag olyan jelekből vagy adatokból állnak, amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve a tisztességes gyakorlatban általánosan és szokásosan alkalmaznak.

Hivatkozott még arra, hogy a megjelölés folyamatos és széles körben történt használata következtében megszerezte a megkülönböztetőképességet. Az elsőfokú bíróság indokolásával szemben az Európai Bíróság egy másik, a HAVE A BREAK védjegyet érintő döntésére is hivatkozás történt, amelyben kifejtésre került, hogy a védjegy használatát jelenti az is, ha a védjegy egy teljes szlogenben került használatra. A Fővárosi Ítéletábla döntésében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság, valamint a Magyar Szabadalmi Hivatal tévesen állapította meg, hogy a RAPIDE szómegjelölés csak olyan adatokból áll, amelyet az áru egyik jellemzőjének feltüntetésére használhatnak, és ezért a védjegyoltalomból a megjelölés kizárt. Döntésével a másodfokú bíróság nem értett egyet, mivel a RAPIDE megjelölés az 5. osztályba sorolt gyógyszerészeti készítmények vonatkozásában nem tekinthető leíró jellegűnek, tehát rendelkezik megkülönböztető erővel. Indoklása szerint a Vt. 2. §-a (2) bekezdésének *a*) pontja alapján ki van zárva a védjegyoltalomból a megjelölés, ha nem alkalmas a megkülönböztetésre, különösen ha kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak, vagy pedig amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve az üzleti kapcsolatokban állandóan és szokásosan alkalmaznak.

Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a RAPIDE szó jelentését a magyar átlagfogyasztó ismeri. A szokásosan tájékozott átlagfogyasztó számára nem ismeretlen, hogy az idegen „rapide” szóban szereplő többlet „e” betű a kiejtés során eltűnik, és azt a „rapid” szóval azonosítja. A rapid szó pedig szerepel a Magyar értelmező kéziszótárban is, mint gyors, rohamtempójú jelentésű, ritka melléknév, illetve főnévként a rapidvonal összetételben.

Az ismert jelentésű RAPIDE szómegjelölés azonban alkalmas arra, hogy megkülönböztesse a védjegybejelentő gyógyszertermékeit a hasonló termékektől, valamint kapcsolatot teremtsen a termék és annak gyártója között, mivel a lázcsillapító gyógyszerek esetében nem annak fajtáját, rendeltetését vagy jellemzőjét írja le, vagy határozza meg.

A „rapid” szóval a lázcsillapító gyógyszerek nem azonosíthatóak. Az adott szó arra képes, hogy jelezze a vásárló számára a gyógyszer jó, eredményes hatását, de nem tekinthető az érintett áru lényegi jellemzőjének, emiatt nem leíró jellegű. Emellett a versenytársaknak sincs szükségük erre a kifejezésre hasonló lázcsillapító termékek megnevezése során, és nem tekinthető az általános nyelvhasználatban a gyógyszerekre állandóan és szokásosan használt megjelölésnek.

A kifejtettükre figyelemmel a lajstromozni kért RAPIDE megjelölés alkalmas az adott, 5. áruosztályba sorolt termékeknek más áruktól való megkülönböztetésére, ezért tehát a Vt. 2. § (2) bekezdésének a) pontja alapján nem kizárt védjegyoltalomból.

A megállapítottakra tekintettel már nem volt szükség annak vizsgálatára, hogy a PANADOL RAPIDE megjelölés használatával megszerezte-e a védjegybejelentő RAPIDE megjelölése a megkülönböztetőképességet (8.Pkf.25.501/2006/3).¹

II. RÉSZ

A második rész a relatív lajstromozást gátló okok vizsgálatával, azaz egyes felszólalási jogesetekkel foglalkozik.

43. § A FELSZÓLALÁS VIZSGÁLATA

(2) Ha a felszólalást korábbi közösségi védjegy jogosultja nyújtotta be, a bejelentő kérelmére igazolnia kell, hogy a közösségi védjegybejelentés meghirdetését megelőző öt évben a felszólalás alapjául szolgáló korábbi közösségi védjegy tényleges használatát az árujegyzékben szereplő és a felszólalásban hivatkozott árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban a Közösségben megkezdte, vagy kellőképpen igazolja a használat elmaradását, feltéve hogy a korábbi közösségi védjegyet a közösségi védjegybejelentés meghirdetésének napjánál legalább öt évvel korábban lajstromozták. Ilyen igazolás hiányában a felszólalást el kell utasítani. Ha a korábbi közösségi védjegyet csak az árujegyzékben szereplő áruk, illetve szolgáltatások egy részével kapcsolatban használták, a felszólalás vizsgálata során úgy kell tekinteni, mintha a védjegyet csak a szóban forgó áruk, illetve szolgáltatások tekintetében lajstromozták volna.

(3) A 8. cikk (2) bekezdésének a) albekezdésében említett korábbi nemzeti védjegyre a (2) bekezdést kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a Közösségben való használaton az abban a tagállamban való használatot kell érteni, amelyben a korábbi nemzeti védjegy oltalom alatt áll.

¹ Az előadás során a jogeset ismertetése általános vitát váltott ki a hallgatóság körében, vélemények megoszlottak abban, hogy a Fővárosi Ítéletábla döntése mennyire van összhangban a hazai joggyakorlattal, illetve, hogy az a hazai joggyakorlattal ellentétes döntés volt-e, viszont mennyire volt összhangban a jelenlegi Európai Bírósági joggyakorlattal, amit viszont 2004. május 1. óta a hazai hatóságoknak követni kell.

8. § VISZONYLAGOS KIZÁRÓ OKOK

(2) A „korábbi védjegy”:

- a) a következőkben felsorolt minden olyan védjegy, amelynek bejelentési napja korábbi, mint a közösségi védjegybejelentés bejelentési napja – ha ennek helye van –, figyelembe véve az igényelt elsőbbségek napját:
- i) közösségi védjegy;
 - ii) valamely tagállamban, illetve – Belgium, Hollandia és Luxemburg esetében – a Benelux Védjegy hivatalnál lajstromozott védjegy;
 - iii) nemzetközi megállapodás alapján a tagállamra kiterjedő hatállyal lajstromozott védjegy;
 - iv) nemzetközi megállapodás alapján a Közösségre kiterjedő hatállyal lajstromozott védjegy;

EURÓPAI BÍRÓSÁGI DÖNTÉSEK A VÉDJEGYEK HASONLÓSÁGA TÁRGYÁBAN

[Relatív lajstromozást gátló ok, 8. § (1) (b)]

Közösségi védjegy	Korábbi védjegy	Áruk/Szolgáltatások	Összetéveszthető
Alrex	Artex	5	igen
Arthur et Felicie	Arthur ábrás	25	igen
B.K.R. ábrás	BK Rods	25	nem
Bass	Pash	25	nem
Biker Miles ábrás	Miles	25	igen
Budmen	Bud	25	nem
Calpico	Calypso	29, 30, 32	nem
Canal Jean Co. ábrás	Canali	25	nem
Carpo	Harpo Z	5	nem
Castillo	El Castillo ábrás	29	igen
Chufafit	Chufi	29, 31	nem
CM ábrás	CM Capital Markets jellegzetes	35, 36, 38, 42	igen
Contorflex	Flex ábrás	20	igen
Cristal Castellblanch ábrás	Cristal	33	igen
Dieselit	Diesel	7, 11, 21	igen
ELS	ILS jellegzetes	16, 35, 41	igen
Emilio Pucci jellegzetes	Emidio Tucci jellegzetes	3, 25	igen
Enzo Fusco	Antonio Fusco	3, 9, 18, 24, 25	igen
Faber jellegzetes	Naber	1, 2, 3	nem
Fifties	Miss Fifties ábrás	25	igen
Flex Air	Flex	3	igen
Galaxia Label	Gala	30	nem

<i>Közösségi védjegy</i>	<i>Korábbi védjegy</i>	<i>Áruk/Szolgáltatások</i>	<i>Összetéveszthető</i>
Gas Station	Blue Jeans Gas	25	igen
Giorgio Aire	Giorgi Line ábrás	3	nem
Giorgio Aire	Miss Giorgi ábrás	3	nem
Giorgio Beverly Hills	Giorgi Line ábrás	3	nem
Giorgio Beverly Hills	Miss Giorgi ábrás	3	nem
Giorgio Beverly Hills	J. Giorgi ábrás	3	nem
Grupo Sanda ábrás	Sadia	29	igen
Hai (finnül és németül cápa)	Shark jellegzetes	5, 32, 33, 35, 42	nem
Happy Dog ábrás	Happidog	31	igen
Hooligan	Olly Gan	25	nem
Hubert ábrás	Saint-Hubert 41	29, 30	nem
Intea	Intesa	3, 21	igen
Jello Schuhpark	Schupark	25, 28	igen
Julian Murua Entrena ábrás	Murua	33	igen
Kiap Mou	Mou	29, 30	igen
Kinji By Spa ábrás	Kinnie	29,30	nem
Limoncello della Consiera Amalfitana ábrás	Limonchelo	33	nem
Lindenhof	Linderhof ábrás	32	igen
M&M Eurodata	Eurodata TV	35, 41	nem
Matratzen markt Concord ábrás	Matratzen	10, 20, 24	igen
Mobilix	Obelix	3, 5	nem
Monbebe jellegzetes	bebe	3, 5	igen
Mundicor	Mundicolor	2	igen
Mundicor	Mundicolor	39, 42	igen
Mystery	Mixery	32	igen
Negra Modelo palack	Modelo jellegzetes	32	igen
Nicky	noky jellegzetes	16	igen
NLSport	NL jellegzetes	25	igen
Nu-Tride	Tufftride	1, 40	nem
Online Bus	Bus ábrás	35	igen
Perfix	Cerfix	6, 17, 19	igen
Picaro	Picasso	12	nem
Quantum ábrás	Quantieme ábrás	14, 18	igen
Right Guard Xtreme Sport	Wilkinson Swod Xtreme	3	igen
Ruffles	Riffels	29, 30	igen
Selenium-Ace	Selenium Spezial A-C-E ábrás	3, 5	igen
Sissi Rossi	Miss Rossi	18	nem
Spa-Finders	Spa	16, 39	igen
Star TV	Star Tv ábrás	38, 41	igen
Starix ábrás	Asterix	9, 38	nem
Teletech Global Ventures	Teletech International	35, 38	igen

Közösségi védjegy	Korábbi védjegy	Áruk/Szolgáltatások	Összetéveszthető
Travatan	Trivastan	5	igen
Turkish Power ábrás	Power	34	nem
Vitafruit	Vitafruit	32	igen
Variant	Derbivariant	7, 12, 37	igen
Vitakraft	Krafft	1, 3, 4	igen
W Work Pro jellegzetes	PC Works	9	igen
Westlife	West	9, 16, 25, 41	igen
Zirh	Sir ábrás	3, 42	nem

A VITAFRUIT-jogeset

A Sunrider cég a VITAFRUIT közösségi védjegyet jelentette be az 5., 29. és 32. áruosztályban, ami ellen a spanyol nemzeti VITAFRUIT védjegy jogosultja felszólalást nyújtott be a Belső Piaci Harmonizációs Hivatalnál.

A felszólalási eljárás az Európai Bíróságnál fejeződött be, amely kimondta, annak megállapításánál, hogy a védjegyet valóban használták, nem elegendő csak a számlákat figyelembe venni, az eset összes körülményét kell mérlegelni, azaz, hogy a használat milyen módon történt.

Az Elsőfokú Bíróság a Sunrider cég fellebbezése kapcsán kifejtette, hogy a VITAFRUIT és VITAFRUT között az összetéveszthetőség megállapítható, és az eljárásban a felszólaló védjegyének használatát kellőképpen igazolta.

Az Európai Bíróság elutasította a Sunrider cég érvelését, amely arra irányult, hogy az Elsőfokú Bíróság helytelenül értelmezte a „valódi” használat fogalmát, és tévedett a használati kényszer megállapításánál is, továbbá az összetéveszthetőségig hasonlóság megállapításánál nem vette figyelembe az ütköző áruk természetét.

A fellebbezést az Elsőfokú Bíróság elutasította.

Lényegében annak ellenére, hogy a felszólaló csak azt bizonyította, hogy 4800 EUR értékben használta azt a védjegyet, amelyre a felszólalást alapította, az Európai Bíróság megállapította, hogy ez a használat nem tekinthető ún. „névleges” használatnak. Fellebbezésében a Sunrider hivatkozott arra, hogy az Elsőfokú bíróság helytelenül alkalmazta a Közösségi Védjegyrendelet 43. § (2) és (3) bekezdését, továbbá a Közösségi Védjegyrendelet 15. § (1) és (3) bekezdésének alkalmazásánál figyelembe vette, hogy azt a védjegyet, amelyre a felszólaló felszólalását alapította, nem a felszólaló használta, hanem egy harmadik személy.

Az Európai Bíróság döntésében hivatkozott arra, hogy a védjegyhasználat elfogadásánál az összes releváns körülményt kell vizsgálni, úgymint a kereskedelmi volument, a használat gyakoriságát és a használat időtartamát.

Az Európai Bíróság megállapította, hogy amennyiben a felszólaló engedélyével harmadik személy használja a védjegyet, az a felszólaló védjegyhasználatának minősül (C416/04).²

15. CIKK A KÖZÖSSÉGI VÉDJEJY HASZNÁLATA

(1) Ha a jogosult a lajstromozástól számított öt éven belül nem kezdte meg a közösségi védjegy tényleges használatát a Közösségben az árujegyzékben szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban, vagy ha az ilyen használatot öt éven át megszakítás nélkül elmulasztotta, a közösségi védjegyoltalomra alkalmazni kell az e rendeletben meghatározott jogkövetkezményeket, kivéve ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja.

(3) A közösségi védjegynek a jogosult engedélyével történő használatát a jogosult részéről történő használatnak kell tekinteni.

A PICASSO/PICARO-jog eset

Az Európai Bíróság hatályában fenntartotta az Elsőfokú Bíróság döntését, amely elutasította a PICASSO védjegy alapján benyújtott felszólalást a PICARO védjegy bejelentése ellen.

Mind a PICASSO, mind a PICARO védjegy a 12. áruosztályba tartozó járművekre, földi, vízi és légi járművekre, autókra, motorokra került bejelentésre. A felszólalást elutasították a Közösségi Védjegyrendelet 8. § (1) bek. b) pontja alapján.

Az Európai Bíróság döntésében hivatkozott a jelenlegi joggyakorlatra, azaz arra, hogy az összetéveszthetőség megállapításánál figyelembe kell venni külön a védjegy piaci elismertségét, továbbá figyelembe kell venni az ütköző védjegyek vizuális, fonetikus és tartalmi hasonlóságát az összbnyomás alapján. Az Európai Bíróság ítélete szerint a vizuális, fonetikus és tartalmi hasonlóság koncentrálódhat, ha az ütköző védjegyek között az egyiknek tiszta és különös jelentése van, amire a releváns fogyasztóközönség azonnal asszociál.

A bíróság úgy ítélte meg, hogy a PICASSO védjegy láttán és hallatán a fogyasztók azonnal a híre festőre, Pablo Picassora asszociálnak. Figyelembe véve ezt, a PICASSO védjegyet nem lehet úgy kezelni, mint különösen járművekre szerzett megkülönböztetőképességet; és az

² A hallgatóság körében megvitatásra került az a problémakör, hogy bár 2004. május 1. óta hatályosak a közösségi védjegyek Magyarországon, és amennyiben a közösségi védjegyre alapítják a felszólalást egy magyarországi védjegybejelentés ellen, és a közösségi védjegy lajstromozása öt évnél régebben történt, a védjegyhasználati kötelezettség időpontja a közösségi védjegy lajstromozásának napja, vagy 2004. május 1., amikor Magyarország csatlakozott az Európai Unióhoz. A Közösségi Védjegyrendelet értelmében a közösségi védjegy egységes, tehát nem lehet külön Magyarországra vonatkoztatni a használatot, viszont ha azt vizsgáljuk, hogy a közösségi védjegyek csak 2004. május 1-jétől érvényesek Magyarországon, akkor ez a jogi megoldás nincs összhangban a Közösségi Védjegyrendeletnek azokkal a szabályaival, amelyek a 2004. május 1-i uniós csatlakozás átmeneti rendelkezései. A hazai joggyakorlatban ilyen ügyben még nem született döntés.

árujegyzék termékeit vizsgálva, azaz, hogy PICASSO védjeggyel ellátott áruk magas technológiával készültek és rendkívül magas árfekvésűek, az átlagos fogyasztó amikor a PICASSO védjeggyel ellátott árukat választja, nyilvánvalóan nem téveszti össze a PICARO védjegy áruival, ezért az összetévesztés kizárt a PICASSO és PICARO védjegy között (C-36104).

Az Európai Bíróság gyakorlata a kiskereskedelmi szolgáltatások vonatkozásában³

A védjegybejelentő a PRAKTIER védjegyet jelentette be a Német Szabadalmi Hivatalnál a következő szolgáltatásokra: építőipari árukkal, lakásfelszerelési cikkekkel, kertészeti cikkekkel és egyéb barkácsárukkal való *kiskereskedelmi szolgáltatások*.

A védjegybejelentést a Német Szabadalmi Hivatal azzal az indokolással utasította el, hogy a kiskereskedelem nem olyan szolgáltatás, amelyre védjegyoltalmat lehetne szerezni. Védjegyet csak árukra lehet bejelenteni, amelyeket forgalmazznak. A védjegybejelentő az elutasítás ellen nem a Német Szabadalmi Bírósághoz nyújtott be fellebbezést, azzal érvelt, hogy a gazdaság trendje napjainkban szükségessé teszi a kiskereskedelmi tevékenység átértékelését, ezért kérte a Német Szabadalmi Hivatal előtti eljárás felfüggesztését, és előzetes döntéshozatal céljából megkereste az Európai Bíróságot.

Megkeresésében a Német Szabadalmi Bíróság a következő *kérdéseket* tette fel:

1. Az árukkal való kiskereskedelem olyan szolgáltatás-e, amely az irányelv 2. cikkének hatálya alá esik?
2. Milyen mértékben kell a kiskereskedő által nyújtott szolgáltatások fogalmát pontosan meghatározni annak érdekében, hogy biztosítva legyen,
 - a) hogy a védjegy az irányelv 2. cikkében meghatározott oltalmi funkcióját betöltse, nevezetesen, hogy egy vállalat áruit vagy szolgáltatásait más vállalatokétól megkülönböztesse és
 - b) hogy vita esetén egy ilyen védjegy oltalmi köre pontosan meghatározható legyen?
3. Milyen mértékben szükséges elhatárolni a hasonlóság mértékét [az irányelv 4 (1b) és 5 (1b) cikke]
 - a) a kiskereskedő által áruk szolgáltatásával kapcsolatos más szolgáltatások tekintetében?
 - b) a mindenkor kiskereskedelem által forgalmazott áruk tekintetében?

A Praktiker álláspontja szerint a termékek kiskereskedelme az irányelv értelmében szolgáltatásnak tekinthető, s a szolgáltatást védő védjegy a származás jelzésének funkcióját is képes betölteni, s ehhez még a szolgáltatás mibenlétének részletezése sem szükséges.

³ Dr. Vida Sándor: Kiskereskedelmi szolgáltatás védjegyjogi oltalma: a Praktiker-ügy. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 1. (111.) évfolyam, 2. szám, 2006. április

Az Európai Bíróság a következő (jogértelmező) ítéletet hozta.

- 1) A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv, különösen az annak 2. cikkében szabályozott „szolgáltatás” fogalma magában foglalja az *árúk kiskereskedelme keretében nyújtott szolgáltatásokat*.
- 2) Ilyen szolgáltatásokra vonatkozó védjegy bejegyzéséhez nem szükséges részletesen megjelölni a szóban forgó szolgáltatást vagy szolgáltatásokat. Ezzel szemben pontosan meg kell jelölni azokat az árukat vagy árufajtákat, amelyekre ezek a szolgáltatások vonatkoznak.

ÖSSZEFOGLALÁS

2004. május 1. óta, amikor is Magyarország csatlakozott az Európai Unióhoz, jelentős változás történt a hazai védjegy jogi gyakorlatban. Azzal, hogy a 2004. május 1. előtt bejelentett közösségi védjegyek kiterjedtek Magyarországra, valamint a módosított védjegy törvény alapján felszólalási rendszer került bevezetésre, lényegesen megváltozott a védjegy-bejelentési eljárás a Magyar Szabadalmi Hivatalnál.

A Magyar Szabadalmi Hivatalhoz benyújtott felszólalások nagy száma mutatja, hogy a védjegy jogosultak élnek a felszólalás adta jogi lehetőséggel, minden jogi lépést megtesznek védjegyjogaik védelme érdekében.

Vonatkozó jogszabályok

A Tanács 40/94/EK rendelete, illetve az azok módosításáról szóló jogszabályok:

A Tanács 3288/94/EK rendelete

A Tanács 807/2003/EK rendelete

A Tanács 1653/2003/EK rendelete

A Tanács 1992/2003/EK rendelete

A Tanács 422/2004/EK rendelete